INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 21/02769-1

24. SEPTEMBER 2021

Udenrigsminister Jeppe Kofod
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Danmark

Kære Jeppe Kofod

Institut for Menneskerettigheder ønsker hermed at følge op på spørgsmålet om hjemtagelse af danske børn, som er tilbageholdt i lejre i det nordøstlige Syrien.

I henhold til sit mandat som national menneskerettighedsinstitution skal Institut for Menneskerettigheder fremme og beskytte menneskerettighederne, blandt andet ved at rådgive regeringen om mulige menneskerettighedskrænkelser.

Det fremgik af orienteringen af følgegruppen for regeringens Task Force Evakuering den 7. september 2021 og af svar på folketingsspørgsmål, at Udenrigsministeriet hjemtager 14 børn med deres mødre, som har dansk statsborgerskab.[1] Endvidere har Udenrigsministeriet tilbudt fem børn, hvis mødre har fået frataget deres statsborgerskab administrativt, at blive evakueret, såfremt mødrene samtykker til, at børnene tages hjem til Danmark uden mødrene.[2]

Det følger af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at Danmark som udgangspunkt ikke er forpligtet til at yde bistand til borgere i udlandet. Myndighedsudøvelse overfor borgere i udlandet skal imidlertid ske i overensstemmelse med internationale forpligtelser,

[1] Svar på spørgsmål nr. S 1543 af 1. juni 2021, tilgængelig her, https://www.ft.dk/samling/20201/spoergsmaal/S1543/index.htm
[2] Svar på spørgsmål nr. 321 (Alm. del) af 17. juni 2021 til Folketingets Udenrigsudvalg, tilgængelig her, https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/URU/spm/321/index.htm

herunder forpligtelser i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Dertil kommer, at en række af kerneforpligtelserne i bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, herunder fx beskyttelsen af barnets bedste og forbuddet mod diskrimination, antages at have karakter af folkeretlig sædvaneret, som staten i forbindelse med myndighedsudøvelse både i og uden for statens grænser er forpligtet af. Det gælder uanset om de pågældende individer er under statens jurisdiktion. Modsat de menneskeretlige konventioner, hvis anvendelsesområder er afgrænset til individer under statens jurisdiktion.

Det følger desuden af dansk ret, at danske myndigheder skal efterleve legalitetsprincippet og kravet om saglig forvaltning i deres myndighedsudøvelse uanset, om denne foregår i Danmark eller i udlandet. Det indebærer bl.a., at offentlige myndigheder ved skønsudøvelsen skal efterleve de hensyn, der ligger til grund for grundlovens frihedsrettigheder og menneskerettighederne, herunder beskyttelsen af barnets bedste og ikke-diskriminationsprincippet.[3]

Pligten til at sikre, at myndighedsudøvelse i form af beslutninger om at tilbyde evakuering skal være lovlige i henhold til dansk og international ret, fremgår også af afrapporteringen fra Task Force Evakuering: ”Endvidere vil der ikke inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser være mulighed for at *tilbyde evakuering* af et barn uden forælderen med forælderens samtykke, hvis barnets tarv, jf. Børnekonventionens artikel 3, taler imod dette.”[4]

Institut for Menneskerettigheder har i sit høringssvar til afrapporteringen gjort gældende, at en mor i en situation som denne, hverken efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller dansk ret vil kunne afgive et frit og informeret samtykke om adskillelse fra sit barn med henblik på barnets evakuering.[5] Ligesom det ikke kan være inden for rammerne af Danmarks internationale og nationale forpligtelser at tilbyde evakuering af et barn med samtykke, hvis barnets tarv taler imod det, så kan det heller ikke være inden for

---

[3] Niels Fenger, Forvaltningsret, 2018, DJØF, s. 340.

[4] Afrapporteringen fra den Tværministerielle Task Force Evakuering, 18. maj 2021, side 16 (kursiv tilføjet her)

[5] Institut for Menneskerettigheder, høringssvar over afrapportering fra regeringens taskforce om evakuering af børn fra lejre i Syrien, 21. maj 2021, tilgængelig her, https://menneskeret.dk/hoeringssvar/afrapportering-regeringens-taskforce-evakuering-boern-lejre-syrien

Danmarks internationale og nationale forpligtelser at basere en evakuering af et barn uden dets mor på et ugyldigt samtykke til adskillelse.

Idet myndighedernes beslutninger om at tilbyde evakuering skal overholde såvel Danmarks internationale som nationale retlige forpligtelser, skal beslutningen også overholde forbuddet imod at diskriminere imellem børnene.

Direkte forskelsbehandling af fem danske børn i ekstrem nød på baggrund af, om mødrene har fået frataget deres statsborgerskab administrativt, må anses for at kræve meget vægtige grunde, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 14 sammenholdt med artikel 8. Desuden følger det af FN's Børnekonventions artikel 2, at diskrimination på grund af forældres status er forbudt, og at alle passende foranstaltninger skal træffes for at forebygge, at børn stilles ringere på grund af deres forældres status.

Institut for Menneskerettigheder hører gerne ministeriets retlige overvejelser omkring pligten til at sikre, at danske myndighedsbeslutninger om at evakuere overholder såvel Danmarks internationale som nationale retlige forpligtelser, her navnlig vilkåret om samtykke og forskelsbehandlingen af børnene på grundlag af, om mødrene administrativt har fået frataget deres statsborgerskab.

Med venlig hilsen

Louise Holck
DIREKTØR